

REPRESALIAT: MIQUEL GALCERAN JORBA

*Ignoro actualment l'ambient regnant a Esparreguera o altres viles o poblets de Catalunya, però sí on resideixo, a França –havent-me fet fora de casa els "vencedors" falangistes, alemanys, italians...– veig que tenen problemes similars, sota formes diferents.*¹

*...Despertar-nos enmig de les sorres de les platges franceses fou dramàticament amarg...*²

Miquel Galceran i Jorba³ va néixer a Mas d'en Gall, Esparreguera, el 27 de febrer de 1905. Es traslladà a viure a la vila l'any 1916. Començà a estudiar a l'escola del sr. Tomàs Cabeza fins als 14 anys. Fou aprenent al Banc de Terrassa, i al Banc Comercial de Terrassa –concretament a l'agència d'Olesa de Montserrat–⁴ i acabà com a director d'aquesta oficina. Galceran es casà amb Francesca Munné d'Esparreguera i va tenir una filla, l'Antònia Galceran i Monné⁵. Va morir el 5 de gener de 1993 a Tolosa (Occitània).

Context històric

El Miquel va ser secretari de l'Ateneu Nacionalista d'Esparreguera⁶ (1921-1922), entitat fundada l'any 1919 i que al 1923 canvià el nom pel d'Ateneu Esparreguera com a conseqüència del cop d'estat del general Primo de Rivera (1923). Va ser llavors quan iniciaren la construcció d'un local propi. Fou delegat d'Estat Català –partit fundat per Francesc

1935 Festa de celebració 500 socis.
AMES

¹ Galceran i Jorba, Miquel, Toulouse 1985. Escrit dirigit a J. M. Cobos.

² Op. cit. Pàg. 7.

³ Part del material biogràfic emprat s'ha extret de l'enquesta realitzada per l'historiador Josep M. Cobos a Miquel Galceran, l'any 1985, a través d'un altre dels nostres represaliats, en Francesc Closas.

⁴ A l'entrevista realitzada a Salvador Soler Sanahuja, el 30 de desembre de 2008, ens parla que Miquel Galceran hi treballava. Vegeu aquest enregistrament dipositat a l'arxiu Comarcal del Baix Llobregat.

⁵ Si voleu més informació sobre l'època en què va viure i les seves activitats, la podeu trobar al llibre que va escriure la seva filla refugiada a França: GALCERAN MONNÉ, Antònia, *Un camí fràgil*. Esparreguera-Tolosa de Llenguadoc 1945. Esparreguera: Ajuntament d'Esparreguera, 1988. També és interessant escoltar la ràdio novel·la, *Un camí fràgil*, un treball amb més de 100 actors i actrius esparreguerins dirigit per Joana Llordella i que es pot trobar a l'arxiu de Ràdio Esparreguera.

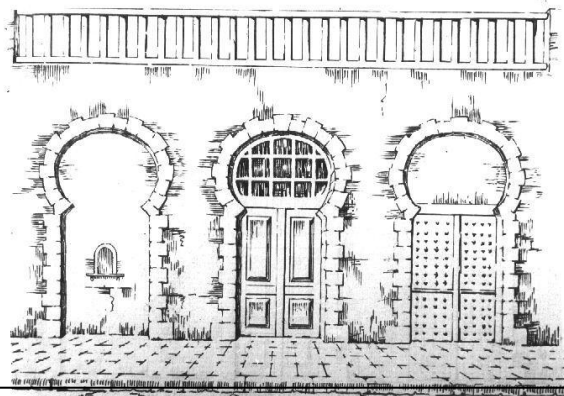
⁶ L'any 1919 es constitueix l'Ateneu Nacionalista, que agrupa els catalanistes (aquests eren continuadors de l'esperit de la Coronela, associació que havia existit a començament de segle) i liberals. Els joves de l'Ateneu eren seguidors de F. Macià.

Macià el 18 de juliol de 1922– per Esparreguera i Olesa en aquesta època.

L'Ateneu, 1931. AMES

El 12 d'abril de 1931 no hi hagué eleccions municipals a Esparreguera⁷, però al mateix dia se celebrà una reunió on es constituí l'Agrupament d'Esquerres que s'adherí a ERC que s'acabava de fundar. L'Agrupament es fusionà ben aviat amb la Secció Política de l'Ateneu. Així, en aquesta entitat⁸ s'hi acolliren totes les forces progressistes⁹ i liberals d'esquerres, encara que no s'adherissin expressament a la seva Secció Política

La Siempreviva. AMES

(catalanistes, republicans, progressistes, socialistes –després fundaren el PSUC local–). Aquestes forces s'ampliaren amb la majoria d'una altra entitat, La Societat la Siempreviva (coneguda popularment com les "canyes") situada al carrer dels

⁷ D'acord amb l'article 29 de la Llei Electoral del 8 d'agost 1907. Aquest article preveia que allí on no hi havia sinó una sola candidatura, aquesta seria proclamada sense necessitat d'acudir a les urnes. En el cas d'Esparreguera sempre guanyava la candidatura proposada per la família Sedó, que estaven vinculats a la Lliga Regionalista, primer, i al Partit Republicà Radical, després.

⁸ Dins d'aquest projecte, vegeu l'entrevista a Núria Juanpera Roselló, on descriu l'ambient que es respirava en aquesta entitat.

⁹ Segons l'historiador Agus Giralt, basat en el treball de l'Aleix Escursell: (...) Esparreguera, un poble molt dinàmic, amb entitats capdavanteres, com són l'Ateneu, l'Estrella o el Patronat. Hi ha, però, una altra societat recreativa, la Siempreviva, molt antiga, concorreguda especialment per pagesos i gent humil, els que despectivament es coneixien com "la tarregada", els que anaven sempre plens de pols i terra. Seran freqüents les reunions i conferències referents a qüestions socials i sindicals, i parlaran personalitats com Joaquim Maurin, Lluís Companys, Durruti o Joan Peiró, entre d'altres. http://memoriadesants.blogspot.com.es/2013_05_01_archive.html (data de consulta 24 de març de 2015)

Arbres, i que agrupava bàsicament rabassaires i altres progressistes. Segons l'historiador Agus Giralt,¹⁰¹¹ a final de 1932 ja funciona l'Escola Racionalista d'Esparreguera Luz, que escandalitzarà els sectors més conservadors. Instal·lada al local de la Siempreviva, allí les classes s'impartiran al primer pis d'aquesta societat recreativa. El mestre Roigé¹² aplicarà el mateix mètode que havia usat a Sants. La formació acadèmica es complementarà amb la creació d'una coral i una companyia de teatre infantil, que debutarà a la Festa Major de 1933.

L'Estrella, 1931. AMES

Per altra banda, tenim la Societat l'Estrella¹³, que a totes les entrevistes que hem efectuat ens donen constància que era una entitat de dretes. Segons en Miquel Galceran, la Societat l'Estrella agrupava els partidaris del poder *caciquil* local i alguns formaven part dels "radicals" (branca Lerroux).

¹⁰ GIRALT, Agus, basant-se en la informació donada per Aleix Escursell:

http://memoriadesants.blogspot.com.es/2013_05_01_archive.html (24-03-2015).

¹¹ En realitat creiem que a Esparreguera es respiraven aires nous que no eren pas estranys, i que cal destacar; així ens ho descriu Joan Ferrer Saiol, a *Costa amunt: elements d'història social igualadina*. Choisy-le-Roi: Imp. Des Gondoles, 1975: "Jaume Mas del Masroig, venia a casa en bicicleta i nosaltres anàvem en bicicleta a Esparreguera com a tornajornals. Mas era l'argent viu de la colla esparreguerina i el seu íntim Martí Bosch ens deixava la vinya de Can Roca per a fer-hi sentades. Entre pàmpols, eren els preliminars del Sindicat cenetista que tant s'oposaria a Sedó, feudal de Can Broquetes, sota el Cairat. A dalt, al Mas d'en Gall, Joan Roigé hi feia classe racionalista a una dotzena de marrecs a canvi de minestra i d'un porxot amb palla on fer-hi les dormides. Els anys 20 del segle, d'estoics encara n'hi havia".

¹² Roigé era deixeble directe de Francesc Ferrer i Guàrdia i representa una segona generació de mestres que, durant la segona meitat de la dècada de 1910 i principi dels anys 1920, faran possible el naixement de centres educatius lligats als ateneus o sindicats. En el cas d'Esparreguera crearà l'Escola racionalista Llum, per exemple. Vegeu la informació al web de la memòria històrica del CECBLL.

¹³ En Iniciar-se la Guerra Civil, Esparreguera patí també la repressió revolucionària. Un dels morts en aquests dies fou en Joan Torres Soler, president de l'Associació l'Estrella. Vegeu, Cobos, Josep M: *Col·lectivititzacions al Baix Llobregat, 1936-1939*. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona 1989. Biblioteca Abat Oliva. Pàg. 82.

1931, gent del Patronat. AMES

Una altra entitat predominant a Esparreguera fins a l'actualitat era el Patronat de la Joventut, fundat l'any 1908. Aquest aplegava els catòlics; segons en Miquel Galceran, alguns eren ultracatòlics reaccionaris, i d'altres es decantaven cap al jove moviment catòlic modern europeu. En tot cas –ens afirmava ell–: “qui controlava el Patronat era el rector “massa sovint de bracet del poder *caciquil*”. Les picabaralles entre aquestes societats recreatives no propiciaren una bona convivència. Així, Francisca Isard i Estruch¹⁴, nascuda l'any 1918, ens relatava que a casa seva eren de l'Ateneu:

Hi havia una competència tan rara, perquè era rara, eeeh, perquè si eres de l'Ateneu, els de l'Estrella no et deien res, en canvi tu que eres de l'Ateneu, als de l'Estrella, *pues* els hi deies. No sé com vol que li expliqui!

En Galceran polític

A la proclamació de la Segona República en Galceran fou elegit conseller municipal i nomenat primer tinent d'alcalde. Dos anys després, l'escolliren alcalde en substitució de Salvador Cortada i Mir¹⁵ (1933).

¹⁴ Entrevista realitzada per Íngrid Hernández Cruz, l'any 2010, a “Paper de les dones esparreguerines en la construcció de la societat, des del segle XIX fins a l'actualitat”. TdR de l'INS El Cairat, dirigit per Joana Llordella.

¹⁵ La mort del sindicalista Dámaso Hinojosa per un cop de culata del fusell d'un guàrdia civil, conseqüència que l'alcalde Cortada hagués denunciat a Governació de Barcelona que a Esparreguera hi havia armes i gent preparada per a la revolució, cosa que provocà l'escorcoll de la CNT per part d'un escamot de 25 o 30 guàrdies civils, provoquen la seva substitució. Si voleu ampliar la informació vegeu PUIG, Josep: “La Veu”, núm. 22, Esparreguera, abril 1999 .

AJUNTAMENT D'ESPARREGUERA

N.º _____

Alcaldia

Honorable Sr.:

Desde el día primer del corrent mes, aquest Ajuntament es trova amb una situació tant anòmala, tant fóra de la Llei, que ens veïem obligats a sotmetre el cas a S. E. perquè hi dongui la solució més adequada.

A partir d'aqueix dia primer de maig, l'Alcalde d'aquesta vila, En Salvador Cot-tada Mir, davant de l'actitud d'una part molt nombrosa del poble que el volia agre-dir per considerar-lo responsable d'uns fets ocorreguts que ocasionaren la mort d'un home, es veié obligat a fugir aban-donant l'Alcaldia sense fer-ne entrega a ningú. Passats vuit dies, l'Alcalde retornà a la vila, però sense fer-se càrrec de l'Alcaldia, i lo que es més greu, sense donar cap disculpa, sense demanar llicèn-cia, sense dimitir. S'ha tancat a casa seva i això es tot.

Com es llògic, davant de l'absència de l'Alcalde, es feu càrrec de l'Alcaldia el que signa, com a Primer Tinent d'Alcal-de, però això no es una situació legal i per lo tant cal cercar-hi una solució in-mediata que ens col·loqui a tots dintre de la Llei. O bé pren possessió del càrrec l'Alcalde en propietat o de lo con-trari se l'ha d'obligar a dimitir. Obli-gar-lo a que prengui possessió és un pe-rill greu per la tranquil·litat i la pau de

la vila, ja que té, dissortadament, el poble revoltat contra ell i estem segurs de que es produïrien esdeveniments que després tots — i ell el primer — hauríem de lamentar. Per això creiem que lo més pertinent es la dimis-sió o bé la suspensió decretada per S. E. per abandó del càrrec. Es clar que atenent-se a la Llei lo que procediria fóra portar-lo als Tribunals, però això, d'arribar-hi, fóra un motiu més d'excitació envers ell i, per huma-nitat, cal evitar-ho.

No obstant, S. E., amb millor criteri, a-justant-se a la Llei i tenint en compte tots els antecedents, sabrà donar-li la solució que més en justícia procedeixi.

Visqui molts anys.

Esparreguera, 19 de maig de 1933.

L'Alcalde accidental,

Honorable Conseller de Governació de la Genera-litat de Catalunya.

BARCELONA.

Enterrament multitudinari del sindicalista Dámaso Hinojosa. (AMES)

La fi d'un autre débat public

Azafra dána uma nova lição no
carteiro ao Sr. Sánchez Román

I a los opositores

Jacques Madaule

**espera a Barcelona
un cop de telèfon**

de Londres

Dos cartas de sir E. de Baring, el receptor del Rito de los rituales de periodistas — una que ho sé qué que me n' dicen i mas ahora, e una alla alguna sencilla, que

...nia de les mino-
...ha fet veure la ne-
...les dels cançons
...de l'entorn social,
...de al Govern ni men
...s, fins arribar la ve-
...els seus drets de
...libertat del Presi-
...dència.

...many exposades pel
...a, el senyor Marti-
...s'ha creat autoritat
...ne abans carregar la
...correlació s'ha cre-
...gació, ha omès Mar-

[illegible]

Hacerse, ¿con que es un
 ser, per bé que a cada moment
 té ben proporcional, no acabava
 de resoldre res, ella va primer
 per sempre més.
 — Per a transformar
 — Per a resposar,
 Joanette MacKinnell? va arri-
 llant, a la qual, del vespere,
 de baixos asils, cobert de poli, que
 passar per la Gran Via després
 de l'atenció de nothum, van ban-
 di a Ritz una senyoreta i dues
 noyes — mare i companyes.
 Aquella va donar al detapat.

profesional de la música
inspira parte esencial
en degli tantos histo-
rias que, en su vida, han
pasado.

... ¿...? Existente
especies de mercancías
de bajo costo. Pasa
que cuando uno se
encuentra en la ciudad
de la mayoría de
las personas que se
encuentran en la ciudad

[illegible]

bens aglutinava totes la
 l'espital per a guai-
 a que, tamen, el
 per mort de la fami-
 no pot haver sigut
 de què he he agut
 a abandonar els que, no
 podien mantenir el sis-
 tema, no creïbles
 Per la seva difere-
 ncia amb els altres
 que van veure un
 acompanyar a comen-
 - d'elles solistes i
 - iem.

... ..

Huelgas pendientes de solución

Notas varias

Notas varias

judicial

A les segones eleccions municipals, celebrades al febrer de 1934, va ser nomenat Síndic¹⁶. Fou processat pels Fets d'Octubre de 1934¹⁷ per haver proclamat l'Estat català, tal com es va fer en altres municipis de Catalunya. El 14 de novembre, els consellers revoltats són substituïts per uns nous consellers provisionals. Així, a l'acta de l'Ajuntament, del dia 18 d'octubre hi consta que els senyors de la minoria d'ERC, no hi són *perquè en aquesta data, segons ha el senyor Comandant de les forces de la Guàrdia Civil d'aquesta vila, han quedat a disposició de l'Autoritat militar en qualitat de detinguts*. Va ser condemnat a dos anys de presó per aquest fet, tot i que la sentència no fou confirmada i fou amnistiada després de les eleccions del febrer de 1936, moment en el qual retornà a exercir el seu càrrec a l'Ajuntament.

A les eleccions del juliol de 1936 fou elegit alcalde, càrrec que exercí fins al mes de maig del 1938 quan va haver de dimitir per incorporar-se a l'exèrcit republicà.

En Miquel Galceran va ser fundador i dirigent d'ERC a Esparreguera, a més de ser representant-delegat del Comitè Comarcal del Baix Llobregat.

La Cooperativa Obrera Germinal d'Esparreguera

Fou fundador de la Cooperativa Obrera Germinal d'Esparreguera¹⁸ (creada el 1931) i dominada pels rabassaires, on primer exercí com a comptable i com a president

¹⁶ Vegeu l'acta de l'ajuntament d'Esparreguera (AMES) del dia 16 d'abril de 1931 (aleshores era alcalde Llorenç Domènec).

¹⁷ Segons M. Galceran, aquest fet localment no fou gaire tens –proclamació de l'Estat català cap al vespre i sortida de gent armada a Barcelona cap a la nit. A la matinada, la Generalitat anunciava la rendició per ràdio. Aquest fet accentuà els antagonismes existents, per exemple, ell va ser detingut 12 dies per la Guàrdia Civil en el seu lloc de treball i tancat a la presó de la vila. Fou apallissat per un Guàrdia d'Assalt.

¹⁸ Segons CELADA, Rafael: *APROXIMACIÓ A L'ATLAS COOPERATIU DE CATALUNYA fins 1936*; Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Institut per a la Promoció i la Formació Cooperatives (1989). Esparreguera en aquest període havia tingut els següents sindicats i cooperatives agrícoles : " Sindicat Agrícola Unió de Rabassaires", de 1926 a 1934; "La Cooperativa Obrera Germinal", de l'any 1935, i "La Unió de cooperadores de la colònia Sedó", de l'any 1931.

després, fins que s'incorporà a files. Segons l'historiador Agus Giral¹⁹, l'any 1932 l'entitat durà a terme una refundació amb el nom de Centre Cultural Obrer on el mestre Joan Roigé va tenir un paper molt actiu en el seu sorgiment. El seu objectiu era crear eines de transformació social. Amb aquest fi neix la nova entitat. Amb el cafè, la sala de ball, de reunions i la voluntat de crear estructures autònomes de contrapoder. Al centre hi confluiran els sectors més esquerrans d'ERC, els trentistes del sindicat de l'Oposició, la CNT i "gent que era de tots i de cap".

Joan Roigé va ser un mestre molt destacat creador de l'Escola Racionalista a Sants.

L'any 1932 es traslladà a viure a Esparreguera on fundà una escola racionalista a la barriada de Mas d'en Gall. Segons l'historiador Aleix Escursell, Miquel Galceran va ser alumne d'aquesta escola. A la fotografia hi

poden veure el mestre assenyalant el material didàctic d'anatomia.

La Cooperativa va tenir molt d'èxit entre la població d'Esparreguera i a la vigília del 19 de juliol de 1936 ja agrupava més del 50% de la població activa obrera i agrícola. Els pagesos compraven i distribuïen articles per a l'agricultura (adobs, sulfats, sofre, etc) i comercialitzaven la seva producció (vi, oli, porcí, etc). Tant en les declaracions d'en Miquel Galceran com en d'altres testimonis, com l'Agustí Jorba, es pot copsar la idea que la Cooperativa i els projectes que tenia, com ara la creació d'un forn de pa, no eren de grat dels comerciants del poble, cosa que creà una tensió entre els membres de la cooperativa i els comerciants de la vila (tot i que s'ha de dir que no tots els comerciants eren cacics). L'èxit d'aquesta cooperativa i el caire que més tard adoptà la República no facilità la convivència entre els vilatans. Per altra banda, a Can Sedó, també funcionà un economat on els treballadors podien comprar els productes a un preu més baix. Amb l'arribada de la Segona República aquest economat es transformà en una cooperativa.

El Consell Municipal, presidit per l'alcalde Miquel Galceran, convocà tots els conreadors i jornalers agrícoles a l'Assemblea de Constitució del Sindicat Agrícola

¹⁹ GIRALT, Agus: http://memoriadesants.blogspot.com.es/2013_05_01_archive.html (24-3-2015).

d'Esparreguera²⁰, el diumenge, dia 6 de juny de 1937, per constituir el Sindicat, aprovar els Estatuts i nomenar el Consell Directiu provisional. L'acte es féu a l'Ateneu.

L'any 1939, en finalitzar la Guerra Civil, en Galceran es va haver d'exiliar a França, país on viuria fins a la seva mort, 5 de gener de 1993.

A França, tal i com ens explica la seva filla, Antònia Galceran-Biel, al llibre *Un chemin fragil*²¹ viuen moments molt difícils, però continua el seu activisme polític. Un cop alliberat el territori francès del domini nazi, l'any 1944, podem dir que s'inicia una nova etapa per al nostre protagonista. Així participa en la reconstitució d'Esquerra Republicana i forma part del comitè departamental de l'Alt Garona on fou elegit membre del Consell directiu a França al Congrés de l'any 1945.

En Galceran fou fundador i vicepresident d'Acció Cooperatista Catalana, membre de la Federación Española de Cooperadores.

En Miquel Galceran fou un activista cultural; fundador i membre de la direcció de la Llar de Germanor Catalana, entitat de la qual fou president en dues ocasions (1952 1957/ 1959-1964). L'any 1985 n'era secretari.

L'any 1951 participà en l'Aplec de la Sardana com a director i des de l'any 1955 presidí la comissió organitzadora.²²

L'any 1952 fou secretari de la comissió organitzadora dels Jocs Floral a Tolosa. A és, fou organitzador de la Festa del llibre català on s'homenatjà el centenari de la naixença de Pompeu Fabra, l'any 1968. Fou membre de l'Institut d'Estudis Occitans i del Comitè d'agermanament català-occità.

Des de l'any 1949 fou delegat dels Serveis Socials de la Generalitat de Catalunya a l'exili de la regió de Tolosa.

L'any 1991 rebé el IV Premi Josep Maria Batista i Roca. Segons ens han relatat diversos testimonis que el van conèixer personalment, en Galceran fou activista fins a la mort. Així Teresa Colàs, o la seva mare, Magdalena Jorba, filla i néta d'una família esparreguerina exiliada a França, recorda que el visitaven a Toulouse i que era una persona molt ben considerada dins del cercle de catalans a França. Teresa Comaposada, que el va conèixer quan venia a Esparreguera perquè era molt amic de la família (represaliats també i d'ERC) ens el recordava així:

²⁰ Vegeu el document del 2 de juny de 1937. Acte de constitució del Sindicat Agrícola. I document amb l'ordre del dia de la Junta de l'agost de 1937.

²¹ Llibre publicat a Toulouse l'any 1984. També es pot trobar informació a la ràdio novel·la emesa en tretze capítols per Ràdio Esparreguera i dirigida per Joana Llordella. A més podeu veure el Treball de recerca sobre aquest llibre, realitzat per Elisabet Corominola Mora, Maria Moya Demures i Judit Navarro Parra, i dirigit per Joana Llordella : <https://www.youtube.com/watch?v=JtSBZjaYb38>

²² L'any 1985 se celebrà la 25ena edició d'aquest Aplec.

El Miquel... un home que sempre tenia contacte amb polítics d'allà (es refereix a França),... era militant d'Esquerra Republicana (...), era militant allà i era militant aquí.. i amb el president Tarradellas. que va ser triat a l'exili. es veien molt, cada 15 dies es veien. I quan el Tarradellas va venir aquí a Barcelona. el Miquel i la Paquita van venir també²³.

A començament del segle xx, Esparreguera estava controlada econòmicament i políticament per la família Sedó²⁴. Tradicionalment a Esparreguera no s'arribaven a celebrar quasi mai eleccions municipals, perquè en presentar-se una sola candidatura, segons l'article 29 de la Llei Electoral del 8 d'agost de 1907, aquesta passava a ser automàticament la guanyadora sense necessitat de fer la votació.²⁵ Si pensem que la majoria de treballadors i comerciants d'Esparreguera depenien de l'empresa Sedó entendrem que l'única candidatura presentada era la proposada pels amos de l'empresa.

Habitualment la família Sedó donava suport a la Lliga i sobretot durant l'actuació de Lluís A, Sedó, diputat, senador i un personatge important en el món industrial. Posteriorment es va vincular al Partit Republicà Radical de Lerroux (l'Alfred Sedó fou conseller de la Generalitat per aquest partit després dels Fets d'Octubre de 1934)

Segons Galceran²⁶, Esparreguera es dividia, com ha estat sempre tradicionalment, en esquerres i dretes. Les esquerres s'agrupaven en "radicals", que es trobaven al Cafè del Racó, situat a la Plaça de l'Ajuntament actual; alguns d'aquests van derivar cap al sindicalisme (CNT) i d'altres cap al republicanisme, i finalment, a la Unió de Rabassaires (que es fundà l'any 1922). En general podem dir que tots eren anticaciquistes.

²³ Extret del Treball de recerca de 2n de batxillerat: *Antònia Galceran, memòries d'un exili forçós*. Entrevista a Teresa Comaposada, realitzada el 22 d'agost del 2013 per Judit Navarro, Maria Moya i Elisabet Corominola, dirigides per Joana Llordella (Ins. El Cairat).

²⁴ "Abans de la República la guàrdia civil sempre estava a disposició de l'amo. Les vagues duraven poc perquè els vaguistes no tenien mitjans. No aguantaven més de vuit dies. L'amo feia el que volia amb els sous, malgrat l'increment que establia el govern. Les vagues eren seguides per la meitat dels treballadors. L'amo quasi mai acomiadava els vaguistes, els castigava, els posava de manobres. Quan algú demanava una millora salarial els deia: la porta és ben gran. Quan arriba la República, la Guàrdia Civil perd el poder que tenia, el primer alcalde encara no, el Cortada, era un alcalde que es deia republicà, però era un pagès que treballava a la fàbrica i no podia cridar perquè depenia del Sedó. Després va venir el Galceran, aquest era una altra cosa, va anar estrenyent la guàrdia civil". Extret de l'entrevista realitzada a Agustí Jorba, inclosa en aquest projecte. 1977.

²⁵ Cobos, Josep M: *Col·lectivitats al Baix Llobregat, 1936-1939*. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona 1989. Biblioteca Abat Oliva. Pàg. 63.

²⁶ Extret de l'enquesta realitzada per l'historiador Josep M. Cobos a Miquel Galceran, l'any 1985, a través d'un altre dels nostres represaliats, en Francesc Closas.

De les dretes, majoritàriament formades per persones catòliques, s'agrupaven al voltant del Patronat de la Joventut. Creiem interessant de transcriure una part de l'enquesta que en el sr. Miquel Galceran Jorba va contestar al setembre de 1985 a l'historiador Josep M. Cobos quan descrivia diferents aspectes de la vila d'Esparreguera abans del 19 de juliol de 1936, concretament sobre les tensions entre la concepció dels catòlics i republicans sobre el paper de l'església en la vida pública.

Hi havia tensions entre la concepció dels catòlics i republicans sobre el paper de l'Església en la vida pública. Ara es presta a somriure el fet que els republicans volguessin limitar les exhibicions públiques (processons) únicament al voltant de l'església o simplement al seu interior. Que els religiosos es vestissin com tothom, que l'estat deixés de pagar al clero amb diners de tots els contribuents, alguns d'ells ateu, etc.

Avui podríem dir que els republicans anaven massa avançats, i els catòlics, ferotgement defensant els seus privilegis ancestrals massa *atrassats*. Tot això, però, era viu, llaga sagnant de temps més remots, on l'omnipotència de l'Església feia i desfeia. Sovint venia als llavis el fet que un rector va aturar una processó per fer treure la gorra d'un veí que s'ho mirava amb la gorra posada: aquesta ofensa pública, vexatòria, decantava cap a costellades pel Divendres Sant, entre d'altres. No eren coses sovintejades, però era permanent en la memòria d'uns i altres i enverinava el clima vilatà.

En començar la Guerra Civil, l'Ajuntament hagué de fer front a la nova situació que la guerra suposava. Per una banda, a la reducció dels ingressos provinents dels comerciants i industrials de la vila s'afegia l'augment de les persones aturades i necessitades i també l'arribada de refugiats,²⁷ desplaçats per la guerra, que incrementaven les despeses del consistori.

Entre el 18 i el 19 de juliol es reuneix el Comitè Antifeixista d'Esparreguera a la biblioteca de l'entitat l'Ateneu, a la secció política d'ERC. El comitè estava format per ERC, la CNT i els Rabassaires. Posteriorment s'hi afegiren la UGT, i més tard el PSUC i el POUM. Tingué la seu al carrer dels Arbres (edifici ocupat durant el franquisme per la Guàrdia Civil).

Segons Galceran, després del 18 de juliol "tot l'edifici dels poders públics s'esquerda: pot dir-se que el poder està al mig del carrer, i el més agosarat el pren. Malgrat tot, el Comitè de Milícies Antifeixistes el canalitza encara que en algunes ocasions no ho pot evitar".

En un altra entrevista realitzada (vegeu Agustí Jorba al web del CECBLL) a un altre alcalde republicà aquest ens parlà de la mala relació que sempre havia tingut l'Ajuntament presidit pel Miquel Galceran amb la Guàrdia Civil. El mateix Galceran explicava a l'enquesta contestant a l'historiador J:M: Cobos que en produir-se el

²⁷ Vegeu el llistat d'infants refugiats provinents del País Basc i que s'allotjaren a la Puda. El mateix M. Galceran va tenir una nena refugiada de Madrid a casa seva, coneguda com la Menchu i que l'Antònia Galceran rememora al seu llibre "Un camí fràgil".

cop d'estat del 18 de juliol, la Guàrdia Civil va ser concentrada a Terrassa ben aviat i el Comitè de Milícies Antifeixistes compost moltes vegades per antagonistes seus foren els encarregats d'evacuar-los a través d'unes carreteres farcides de controls armats i "recelosos de veure un autocar de guàrdies civils armats". Pels qui governaven a Esparreguera aleshores no fou una acció fàcil.

A les eleccions municipals del 14 de gener de 1934 la Coalició Republicana obtingué 1317 vots –11 consellers–, i la Coalició d'Esquerres aconseguí 1223 vots –5 consellers–. La Coalició Republicana estava formada per membres del Partit Radical i de la Lliga, mentre que la Coalició d'Esquerres estava formada pels socis de l'ERC i la Unió de Rabassaires. Durant els fets d'octubre, l'Ajuntament fou assaltat i controlat durant unes hores, per la minoria esquerrana que va rebre el suport de la CNT. Fracassat el moviment, 4 dels cinc regidors de la Coalició d'Esquerres foren condemnats en un Consell de Guerra a diferents penes. Un cop reintegrats al febrer de 1936, l'ERC manifestà a través del seu portaveu, Miquel Galceran, el seu rebuig a les paraules de benvinguda de l'alcalde, i declarà que no podia existir cap companyerisme "en vista de la conducta observada per la coalició majoritària de l'Ajuntament" envers la minoria d'esquerres. A partir del juliol de 1936, els suplents de la llista esquerrana als quals s'afegiren d'altres elements designats per la Unió de Rabassaires i l'Ateneu d'Esparreguera –adherit a l'ERC–, substituïren els consellers de dretes cessats. Entre els designats per l'Ateneu, hi havia membres dels antics Sindicats d'Oposició com Enric Borràs, Demòfil Bargalló o Joan Jordà. Aquest últim s'integraria en el PSUC, essent el seu secretari, i un dels seus representants municipals a la reorganització municipal que es produí el 23 d'octubre²⁸.

Així doncs, fins al cop d'estat, l'Ajuntament estava constituït per membres del Partit Radical i de la Lliga. Els representants d'ERC, entre ells el M. Galceran, i de la Unió de Rabassaires es van veure obligats a deixar la tasca de regidor com a conseqüència de les detencions dels Fets d'Octubre de 1934²⁹. Així, a l'acta de l'ajuntament del 18 d'octubre de 1934 hi consta que "... els senyors de la minoria d'ERC no hi són perquè en aquesta data, segons ha comunicat el senyor Comandant de les forces de la Guàrdia Civil d'aquesta vila, han quedat a disposició de l'Autoritat militar en qualitat de detinguts".

El 14 de gener de 1936 cessa l'alcalde i entren els partits polítics afectes al Front Popular d'Esquerres de Catalunya; de la votació en sortirà alcalde, per majoria absoluta, en Miquel Galceran i Jorba, d'ERC. El 24 de febrer de 1936 es retornen els càrrecs de consellers a tots aquells que havien estat empresonats pels Fets d'Octubre.

Després del cop d'Estat del 18 de juliol contra la república s'inicia la Guerra Civil. A Esparreguera, segons les declaracions de Miquel Galceran, el Comitè Antifeixista

²⁸ POZO, Josep Antoni: *El poder revolucionari a Catalunya durant els mesos de juliol a octubre de 1936/Crisi i recomposició de l'estat*. Tesis doctoral presentada el 21 de juny de 2002.

²⁹ Vegeu la informació sobre aquests fets relatats a la biografia d'Agustí Jorba al web de la memòria històrica del CECBLL.

es va constituir immediatament a la biblioteca de l'Ateneu. El formaren la CNT, ERC i la Unió de Rabassaires ja que les altres organitzacions s'hi afegiren posteriorment, el PSUC, la UGT i el POUM.

El 26 de setembre de 1936 es va formar un govern d'unitat presidit per Josep Tarradellas que agrupava la totalitat de les forces antifeixistes. Aleshores es va dissoldre el Comitè de Milícies Antifeixistes. La Generalitat decretà la constitució d'ajuntaments amb la mateixa correlació de forces polítiques i sindicals que el govern de la Generalitat de Catalunya.

A Esparreguera, la CNT s'oposava al Decret i no admetia l'entrada al consistori de representants del POUM i del PSUC. Tot i això es va portar a terme la reorganització del consistori –23 d'octubre de 1936– que va quedar format per 7 consellers de la CNT, 7 d'ERC, 3 d'UR, 3 del PSUC i 2 del POUM, i entre aquests fou nomenat alcalde novament Miquel Galceran, segons Josep Antoni Pozo González³⁰.

El dia 17 de desembre de 1936 es pren la decisió de fundar la UGT a Esparreguera. Segons hem pogut constatar en diferents declaracions dels nostres testimonis, una part dels polítics de la vila s'oposaven a la seva creació (CNT i POUM, bàsicament) perquè vulnerava els pactes acordats de no establir un nou sindicat allí on ja n'hi havia un altre. El cert és que a Esparreguera, el 2 de gener de 1937 la CNT convocarà un ple extraordinari on acusarà a determinats sectors sindicals i polítics d'actuar contra la col·lectivització, especialment el PSUC. Així, el conseller Francesc Elena Hierro del PSUC, avalat amb les signatures d'alguns membres d'ERC, va llegir un manifest en aquest ple tot propugnant la formació de la UGT en aquesta vila.

El 14 de gener de 1937 dimiteixen tots els consellers d'ERC i de la UR per la pressió que la CNT exercia sobre determinats treballadors. El PSUC s'hi va adherir³¹. Com era d'esperar, la CNT i el POUM romangueren en els seus càrrecs. Així doncs, el procés de reconstrucció municipal es va veure afectat pels enfrontaments produïts entre la CNT i la UGT³² entorn de la col·lectivització de Can Sedó (els treballadors de la CNT no deixaven entrar a l'empresa els obrers afiliats a la UGT –febrer de 1937–). El Comitè Local del POUM llençarà un fulletó, davant del conflicte sindical, que propugnava una Central Sindical única, el febrer de 1937.³³

³⁰ POZO, Josep Antoni: *El poder revolucionari a Catalunya durant els mesos de juliol a octubre de 1936/Crisi i recomposició de l'estat*. Tesi doctoral presentada el 21 de juny de 2002.

³¹ Vegeu acta de l'ajuntament pàg. 92 AMES.

³² El Sindicat d'Oficis Diversos UGT, llença un full als carrers de la vila on manifesta el desig de garantir la llibertat de treball a tots els obrers i complir el pacte signat amb la CNT. Vegeu el document del 22 de gener de 1937. El dia 27 de gener també trobem un fulletó de la UGT on parla de la llibertat de sindicació. Vegeu el document del míting sindical del 27 de gener de 1937. Ambdós es poden trobar al web de la memòria històrica del CECBLL.

³³ Vegeu el document. *El POUM, per una Central Sindical única*, febrer de 1937.

A l'acta del dia 16 de març de 1937 i en un dels punts de l'ordre del dia es parla de la comunicació de la Conselleria de Seguretat Interior, Secció 1a, de data de dos de gener del mateix any en la qual es comunicava que la Constitució del Consell o l'Ajuntament no s'ajustava als preceptes del Decret del dia 9 o Ordre del 12 d'octubre de 1936, ja que existia excés de representació d'alguns sectors polítics i sindicals, per això es recomanava que es normalitzés la situació. Resulta que hi havia una proporcionalitat més alta que la fixada pel Decret del 12 d'octubre, per part d'ERC, de la CNT i de la UR, i que el PSUC no havia reclamat el lloc més que li corresponia per dret. És per aquest motiu que s'acordà suprimir l'excés de representació al Consistori³⁴ :

Per ERC, en Conrad Llacuna, per la CNT, en Josep Ribera i per la UdR, en Rosend Alert. I, mentre el PSUC no reclamés el seu lloc, es deixen tres vacants, dues de les quals pertanyien a "Acció Catalana", i la tercera que seria per al Partit Socialista.

Segons manifestà Miquel Galceran l'ajuntament mantenia bona relació amb la CNT i amb el POUM, deteriorada després dels fets de maig³⁵ de 1937. També hi havia una bona entesa amb el PSUC i la UGT (integrada per molts no conformes amb l'orientació dels anarcosindicalistes, dominada per la FAI):

Els fets de maig de l'any 1937 van arribar també a Esparreguera. A mesura que arribaven les notícies de Barcelona creixia la crispació a la vila, entre la CNT i POUM, d'una banda i ERC i PSUC i altres, per altra banda. El fet és que una difosa por – perill de restar aïllat cadascú a casa seva– va fer que una colla ens trobéssim reunits a l'Ateneu agrupats en defensa. Això no va ser ben vist pels elements anarcosindicalistes-POUM, potser també per por o degut a la força hegemònica que exercien i no volien perdre o compartir, i d'un minut a l'altre, per un cert malentès, ens vàrem tancar dins el local, esclatant un tiroteig des de l'exterior.³⁶

La "cosa" es va acabar com en una sarsuela, davant d'uns gots de cervesa, així, després d'haver-nos desarmat, jo el primer, armes que després ens varen ésser retornades sense demanar-ne la restitució.

L'alcalde també manifestà que, el seu partit, ERC, tingué bona relació amb els rabassaires, encara que al final la relació esdevingué tibant. L'escassetat d'aliments durant la Guerra i l'interès dels pagesos a mantenir els preus en alça, va comportar alguna tensió amb l'Ajuntament que intervenia per regular els preus dels productes bàsics.

³⁴ Vegeu l'acta de l'Ajuntament Acta del 16 de març de 1937 (AMES).

³⁵ Les tensions entre les forces d'esquerra tingueren com a desenllaç els Fets de maig de 1937. L'intent per part de la Generalitat, que comptava amb el suport del PSUC, d'apropiar-se de la Telefònica, custodiada per la CNT, desencadenà una onada de violència a Barcelona que deixà centenars de morts. La victòria de les forces d'esquerra i del PSUC va suposar un augment de la hegemonia política i una pèrdua de poder del POUM que va ser més endavant il·legalitzat.

³⁶ A l'entrevista realitzada a Núria Juanpera Roselló, el dia 7 de juliol de 2009, dins d'aquest projecte, ella també va viure aquesta experiència, ja que molts infants aleshores es passaven moltes hores a l'Ateneu: Un dia , a la nit, el seu germà Mariano –un altre represaliat– jugava a billar i van sentir uns trets a l'Ateneu, *venien de davant*. El germà va fer que les noies pugessin a la secretaria de l'entitat perquè els trets continuaven. *Ho feien per espantar* . Aleshores van acompanyar les jovenetes i canalla a casa.

Als dies següents al cop d'Estat a Esparreguera, segons J. M. Cobos,³⁷ es produí un brot anticlerical. Tanmateix, dels quatre sacerdots que hi havia al poble (un rector, dos vicaris i un altre capellà a la Colònia), només va ser mort al de la Colònia i els altres van poder fugir. Segons l'escrit de M. Galceran a Josep. M. Cobos, recordava molt bé un jove capellà d'Esparreguera que havia caigut en mans del Comitè Local de Milícies Antifeixista als primers dies, en Jaume Vilageliu. En Jaume Vilageliu Dachs va néixer el 18 de juliol de 1908 a Sant Pere de Torelló i morí a Barcelona el 13 d'aquell mes el 1992. Havia estat ordenat capellà el 12 de juny de 1932 a Barcelona. Segons Galceran, aquest va convertir-se primer en "tremolós servidor del comitè", després una mica l'home que ho feia tot (era molt prudent). Al final va passar a les oficines de l'Ajuntament com un empleat modèlic. En acabar la Guerra no va ser massa ben acollit pels vencedors i el relegaren a una llunyana parròquia del Montseny. És interessant de reflectir la visió d'aquest fet que ens dóna Souchy i Folgare³⁸, dos anarquistes alemanys que van viure les experiències col·lectivitzadores de casa nostra, en un llibre publicat per primera vegada a les Ediciones "Tierra y libertad", l'any 1937; llibre que va ser reeditat a Toulouse després de la Guerra Civil:

En los primeros días de la revolución, el pueblo, comprendiendo el carácter retrógrado, reaccionario de la religión, quemó la iglesia. De los tres curas que habia en la población, dos pusieron tierra de por medio, huyeron lejos, y uno de ellos, por cierto el más joven, permaneció en la localidad retirado en una casa³⁹. Fue descubierto por los camaradas; entonces puso de manifiesto las influencias familiares que presionaron sobre su voluntad, hasta el extremo de inclinarse a la carrera eclesiástica.

Actualment, desposeïdo de los hábitos negros, símbolo del oscurantismo, el ex-sacerdote está en el Departamento de Guerra y es uno de los más activos y entusiastas camaradas que elabora en pro de la causa revolucionaria.

A part de la Col·lectivització del tèxtil, també tenim uns documents que creiem interessants de destacar, per un cantó la col·lectivització de la panificadora⁴⁰. La nostra vila també contribuï a l'homenatge a l'URSS, en el seu xxè aniversari de la revolució russa⁴¹.

Francesca Monné, esposa i companya del projecte polític del Miquel Galceran

En aquesta biografia voldríem destacar la figura de l'esposa de Miquel Galceran, la Francesca Monné ja que la Francesca, coneguda popularment com a Paquita Monné,

³⁷ COBOS, J.M.: *Col·lectivitzacions al Baix Llobregat (1936-1939)*. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. Col·lecció Biblioteca Abat Oliba, 69. PAM, 1989, pàg. 79.

³⁸ SOUCHY, A. i FOLGARE, P: *Colectivizaciones. La obra constructiva de la revolución española*. Ed. Fontamara. Barcelona 1977.

³⁹ La casa es refereix a Can Estruc, masia d'Esparreguera.

⁴⁰ Vegeu el document del mes de setembre de 1937, CNT, secció panaderos. Arxiu de la Biblioteca Beat Domènec Castellet.

⁴¹ Vegeu fulletó, extret de l'arxiu de la Biblioteca Beat Domènec Castellet.

d'ERC, entre maig i octubre de 1938, es va incorporar el Consell Municipal d'Esparreguera.

Va ser una dona molt activa a la nostra vila, i en tenim nombrosos exemples, per exemple, segons el *Dietari de la biblioteca Popular*⁴² –actualment *Biblioteca l'Ateneu*–, escrit per la bibliotecària Mercè Rosell durant els primers dies de l'existència d'aquesta biblioteca, Francesca Monné, com a consellera de Cultura va presidir la inauguració de la Biblioteca Popular l'any 1938, i va contribuir a dinamitzar-ne l'ús, fent visites a les escoles de la població. Va participar en cercaviles, concerts, balls i sessions de cinema pels soldats que tornaven del front i en benefici del refugiats; va acollir a casa una nena refugiada de Madrid de l'edat de la seva filla, en col·laboració amb els Socors Roig Internacional.

Segons les actes de l'ajuntament d'Esparreguera⁴³, del 17 de juny de 1938 Francesca Munné fou regidora, juntament amb altres dones, Misericòrdia Gullí, Olímpia Vila, Ismaela Puey, Maria Soteras i Joana Pérez. Concretament exercí com a regidora de cultura fins que es va haver d'exiliar, en perdre la guerra el bàndol republicà. En aquesta acta dóna suport al projecte del festival per celebrar la diada del llibre; diu que li sembla bé fer coincidir aquesta festa amb la d'inauguració oficial de la Biblioteca Popular i amb una altra, de comiat, que donarà el Batalló Transmissions destacat a la nostra vila. Dóna compte del programa dels actes i anuncia l'assistència de l'Honorable Sr. Conseller de Cultura de la Generalitat, i el subsecretari del mateix Departament, ciutadans, Pi i Sunyer i Frontera; a més, proposa que per l'Ajuntament es munti una parada oficial de llibres.

S'exilià a França, i en la fugida, va separar-se dels seus pares, germana i nebot a Arbúcies, quan intentaven arribar a la frontera francesa, que ella va passar només acompanyada de la seva filla de nou anys. Després de l'estada en una casa d'acolliment, va ubicar-se a Tolosa de Llenguadoc, on va dirigir l'École de Musique et Danse⁴⁴.

⁴² Arxiu de la Biblioteca "L'Ateneu" d'Esparreguera.

⁴³ AMES.

⁴⁴ Cañellas, Cèlia et altri: *Les Dones i la història al Baix Llobregat*, Volum 2. Barcelona: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002, 2 vol.

Presidencia
Antoni Puig

Consellers.
Joan Orovanzo
Joan Puig
Francisco Orovanzo
Pere Ollé
Francisco Subirana
Josep Sureda
Josep Trase
Josep Domènec
Josep Orovanzo
Joan Parajonada

Secretari interin
Joan Orovanzo

31

A les vint-i-una del dia tretze d'octubre del mil nou-cents trenta-quatre, prèvia citació a requeriment del senyor Alcalde basada en l'estudi dels moments greus en què ens trobem, s'ha reunit la majoria de l'Ajuntament, en sessió extraordinària i en nombre de la totalitat dels senyors Consellers que componen la dita majoria, els noms dels quals són relacionats al marge.

Puntualment a l'hora esmentada al principi el senyor Alcalde ha declarat obert l'acte i ha disposat la lectura de l'acta de la sessió ordinària del dia quatre, que fou aprovada.

Abans de donar començ a la sessió ha fet constar el senyor Alcalde la seva satisfacció per quant durant el moviment revolucionari dels dies 5 i següents d'aquest mes, no s'ha hagut de lamentar, pel que es refereix a aquesta vila, cap fet desgraciat.

Tot seguit, i amb l'assenyament dels senyors presents ha enumerat, amb detall i ordenament, la forma i circumstàncies de com es produïren aci els fets, des de la vetlla del dia cinc, en què es constituí el Comitè Revolucionari, fins a l'estat present, en la següent forma:

"A les 18'30 del dia cinc d'aquest mes es presentaren al despatx de l'Alcaldia, en el qual ja estava reunit amb els Consellers de la majoria, senyors Joan Orovanzo i Pere Ollé i el Secretari de l'Ajuntament, els cinc individus que formen la minoria d'"*Esquerra Catalana*", senyors Enriquet Galceran, Enriquet Orovanzo, Joan Canals, Felipe Forba i Bonifaci Pinos, acompanyats d'altres cinc individus, senyors Joan Jordà i Pionastie, Enric Forba i Soler, Joan Castellví Orovanzo, Rafael Giménez Aguiló i Magí Sardà i Castellet, alguns d'ells afiliats al Sindicat d'oposició a la C. N. E. (Confederación

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

Biblioteca

ció Nacional del Treball), els quals, per via del Conseller Enriquet Galaran, exposaren: "que tenien llurs vides compromeses en els greus moments en què Catalunya es troba, per la qual cosa, essent ben definit que la majoria de l'Assemblea no està pas identificada amb el pensament del partit governamental de Catalunya, reclamen el control de la Casa Consistorial en el referent a l'ordre i govern de la població." Acompanyaren als parlamentaris gran nombre de manifestants que s'estacionaren a l'Escalad'orís a la Casa Consistorial i davant la Plaça de l'Ajuntament, en vista de la qual cosa, i calculant l'Alcaldia que en cas d'intervenir la mobilització de la força pública del Lloc d'aquiescència no resistiria a la imposició dels revoltors i quinalsembla a haver de lamentar grans males com els que hem de deplorar, manifestà als esmentats parlamentaris que per tal de poder fer entrega en forma legal de l'Ajuntament necessitava més hores per a ultimar alguns detalls relacionats amb la seva administració, a la qual cosa expressaren els revoltors, no mantenir-los, de moment, la part administrativa i autoritzant a l'Alcalde, per a poder continuar al seu càrrec la dita administració.

Des d'aquest moment i fins a la caïda del Govern de la Generalitat els revolucionaris es dedicaren a tota classe d'excessos i delictes tals com: organització de rondes i guàrdies armades; recolliment de l'armament dels particulars; incautació dels serveis telefònics i telegràfics; coaccions a empleats municipals; perturbació de l'ordre públic; requisament d'automòbils per

3ra. Contribuir amb un donatiu de cent pes-
tes a la subscripció oberta per a premiar l'actuació
de la força pública.

4ta. Solidaritzar-se amb l'obra pacificadora
portada a terme per l'Excm. senyor General-Cap
de la 4ta Divisió Orgànica militar i ensems co-
ordinar-la dita Autoritat superior, sigui el cas
dintre els límits d'aplicació de la Justícia,
tenint en compte que molts dels participants al
moviment revolucionari, han estat víctimes d'e-
deals més o menys equivocats.

Completat el motiu pel qual s'havia
reunit extraordinàriament l'Ajuntament, el
senyor President, declarà l'acte dos a les vint
i-dues i quaranta-cinc minuts. De tot el que
el Secretari interí, certifica.

L'Alcalde-President.

Antoni Ruiz
Joan Navarre

Jaime Tracé *Josep Mestre*

Josep Domènec *Francesc Pla*

Joan Triguera *Agellí*

Francesc X. Llobregat *Agellí*

El Secretari interí
J. Mollonil

Homenatge a Esparreguera a la URSS

Comitè Local Pro-Homenatge a la U. R. S. S.

Patrocinat aquest Comitè Local per l'Ajuntament de la nostra Vila i integrat pels Partits Polítics, Organitzacions Sindicals i Cooperatistes d'Esparreguera, i amb el vehement desig de contribuir a l'Homenatge que Catalunya i l'Espanya lleial vol oferir al Poble germà en agraïment i homenatge a la seva desinteressada contribució a favor de la nostra Causa, aquest Comitè Local, fent-se ressó del pensament de les Organitzacions i Partits que l'integren i en general del sentir de la nostra Vila, que tenim la seguretat que aprofitarà l'avinentesa per demostrar la seva admiració i franc reconeixement a la Democràcia Obrera Russa, ha organitzat la SETMANA D'HOMENATGE A LA U. R. S. S. en el seu XXe Aniversari de la Revolució Russa.

L'Homenatge que vol tributar-se al Poble germà consisteix en regalar-li un Monumental Album de signatures que compregui a tots els ciutadans majors de 6 anys i que vulguin expressar la seva admiració i simpatia per la U. R. S. S. mitjançant la seva signatura; al mateix temps de signar seran expedits segells de 10 cèntims consisten en vistes de la U. R. S. S.

Creiem que tots els 'esparreguerins' contribuiran unànimement a aquest Homenatge de cordialitat, simpatia i admiració per les realitzacions i cooperació que la Nació Proletària ofereix com a exemple allisonador i d'honestat i honradesa política al Mon.

La nostra Setmana d'Homenatge a la U. R. S. S. consistirà en:

PRIMER.—Divendres dia 12, a dos quarts de deu del vespre, en la Sala d'Espectacles de l'Ateneu Esparreguerà:

MITING

d'Homenatge a la U. R. S. S., prenent-hi part els següents oradors:

C. N. T. Joan Papiol - E. R. Dolors Bargalló

A. U. S. i U. G. T. Arnalda - P. S. U. Pere Esteve

Hi haurà safata per a contribuir a les despeses de l'Acte.

SEGON.—Dissabte dia 13, i fins al següent dissabte:

RECOLLIDA de signatures en cada local de les Organitzacions signants i expedició de segells, consistents en vistes de la U. R. S. S. al preu de 10 cèntims.

Tots els afiliats de cada Partit o Organització i tots aquells que vulguin signar en l'Album, podran acudir-hi per expressar la seva admiració i homenatge a la U. R. S. S.

TERCER.—Dimarts dia 16:

SESSIONS ESCOLARS dedicades a donar a conèixer als infants l'obra cultural, de protecció a la infància i d'acolliment d'infants espanyols víctimes de la Guerra.

Esparreguerins!

Contribuiu a

l'Homenatge a la U. R. S. S.

Esparreguera, Novembre del 1937.

Consell Municipal.—Esquerra Republicana de C.—Partit Socialista Unificat de C.—Unió de Rabassaires.—Confederació Nacional del Treball.—Unió General de Treballadors.—Joventuts d'Esquerra R.—Estat Català.—Joventuts Socialistes.—Joventuts Cooperatistes i Cooperativa Obrera Germinal.—Unió de Cooperadors de la Barriada del Puig.

Activitats de Francesca Monné

N O T E S

S'invita a totes les Organitzacions
i Partits; Grups Culturals i Fe-
menins.

L'entrada per l'acte del matí, serà
lliure.

A la Plaça de l'11 de setembre,
tindrà lloc una magnífica

EXPOSICIÓ DE

LLIBRES

COL·LECCIÓ LOCAL
BTCA. ESPARREGUERA

Galceran: Esparreguera C. N.º
R.

**Comissariat
del
Batalló
de
Transmissions**
ESPARREGUERA

**Festa del
Llibre**

Delegació de
19 juny **Cultura**
del 1938

Actes que
es celebren

**A dos quarts d'onze del
matí:** Acte de Confraternització
en el local de l'ATENEU, projec-
tant-se

I. Un film d'aviació

Por todo lo Alto

II. El film de la Metro Goldwyn

E s k i m o

III. El recitador

C a s t e l l a n o s

(El poeta del poble)

IV. Acte de Concert per el fa-
mós baríton **ABAT** acom-
panyat a piano per la mestra
Francesca Monné.

El Comissariat del Batalló Genís
Alonso i la delegada de Cultura
Francesca Monné, dirigiran unes
breus paraules a l'Auditori.

**Tarda, a dos
quarts de cinc**

Inauguració de la BIBLIOTECA
cedida per la Generalitat de Ca-
talunya a aquesta vila, instal·lada
a la Plaça 11 de setembre, assis-
tint a l'acte, l'Honorable Con-
seller de Cultura de la Generalitat

Carles Pi Suñer

del Subsecretari de Cultura

Ramon Frontera

i del Director de Biblioteques

Sr. Rubió

2 de juny de 1937, constitució del Sindicat Agrícola

Consell Municipal d'Esparreguera

PRESIDÈNCIA

CONVOCATÒRIA per a la constitució del Sindicat Agrícola de la localitat.

Per tal de donar compliment al Decret de sindicació obligatòria dels treballadors del camp

HE DISPOSAT:

CONVOCAR a tots els conreadors i jornalers agrícoles del Terme a l'Assemblea de Constitució del Sindicat Agrícola de la localitat, que tindrà lloc el diumenge, dia 6 de juny, a dos quarts de deu del matí, en la Sala d'Espectacles de l'«Ateneu Esparreguera», per constituir el Sindicat, aprovar els Estatuts i nomenar el Consell Directiu provisional.

En aquesta Assemblea hi assistirà el Delegat d'aquesta I Regió del Servei de Cooperació Agrícola de la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya.

Esparreguera, 2 de juny del 1937

L'Alcalde-President,

MIQUEL GALCERAN I JORBA

NOTA: Es recorda novament l'obligació de tots els conreadors i jornalers agrícoles del Terme, de passar a formalitzar la seva inscripció en el Cens Agrícola, i declarar les terres que conreen, en les Oficines de l'Ajuntament. El plaç d'inscripció i declaració de terres acaba el dia 15 de l'actual mes.

Galceran : Esparreguera

Sindicat d'Oficis Varis U.G.T.

La Junta d'aquest Sindicat convoca a tots els seus afiliats i simpatitzants, a l'Assemblea General ordinària que es celebrarà el **divendres, dia 13, a les nou de la vetlla**, en el local de l'ATENEU ESPARREGUERA, sota l'ordre del dia que segueix :

1. Lectura de l'acta anterior.
2. Nomenament de taula de discussió.
3. Es necessari subvencionar necessitats locals per mitjà de la comissió del 5 %?
4. Estat de comptes de la comissió del 5 %.
 - a) Comissió revisadora del mateix.
5. Estat de comptes del Sindicat.
 - a) Comissió revisadora del mateix.
6. Complementació de càrrecs responsables del Sindicat F. T. i A.
7. Constitució del Sindicat d'Oficis Varis.
8. Assumptes generals.
 - a) Convé una comissió d'investigació per les lleves mobilitzades ?

Comprenent la importància d'aquesta, es prega a tots els afiliats que no deixin d'assistir-hi, com també es recomana la màxima puntualitat.

Vos saluda

LA JUNTA

Esparreguera, agost del 1937

Galceran : Esparreguera

Sindicat d'Oficis Diversos U. G. T.

Ens obliga a llençar aquest full al carrer, dirigit a tots els treballadors, el fet d'haver llegit uns fulls de la C. N. T. els quals, sense autorització nostra, volen portar-nos a una assemblea a la qual ja saben que nosaltres no hi hem dat la nostra conformitat.

Nosaltres, repetim el que ja per carta diguerem a la Junta de la C. N. T., estem disposats a fer una assemblea de conjunt, sempre que estigui convocada per el Comitè d'Enllaç U. G. T., i C. N. T. per a discutir aquests dos punts:

Primer - Garantitzar la llibertat de treball a tots els companys.

Segon - Complir el pacte signat C. N. T. - U. G. T., o sigui, llibertat de sindicació.

Per el Sindicat, us saluda
LA JUNTA

Esparreguera, 22 gener del 1937

A. Galceran, imp.-Esparreguera

Sindicat d'Oncis Diversos U. G. T.

Al Poble Treballador

Nosaltres entenem que les coses i fets que per la seva lògica i evidència no tenen discussió i una d'aquestes és el fet de no voler els camarades de la C. N. T. que a Esparreguera es reconegui la personalitat sindical de la U. G. T.

En primer lloc nosaltres preguntem.

¿Per què no es volgué respectar la voluntat d'uns obrers quan acordaren al dissoldre's el moviment d'oposició, ingressar a la U. G. T.?

¿Per què s'els feu aquell greuge?

¿Es que encara hi ha qui creu en ple segle XX, es pot baix la coacció, fer sentir a la gent el que en realitat no es sent?

Nosaltres diem que la U. G. T. pot ésser aquí com és en tots els pobles d'aquesta comarca, sense que per això es resentís res, perquè per part de tots hi ha la màxima comprensió i cordialitat.

Hi pot ésser com i son avui representats 100.000 treballadors del Fabril i Tèxtil, 71.000 del ram Mercantil, 65.000 metalúrgics i així en altres rams fins a 475.000 afiliats que conté avui la Regional U. G. T. catalana.

Hi pot ésser perquè la U. G. T. és una central sindical legal, i té els seus homes representatius en el Govern.

Hi és i serà perquè sota la bandera de la U. G. T. hi ha molts milers de companys que en tots els fronts lluiten i yesen llur sang per la causa antifeixista i que és la llibertat de tots.

Nosaltres no més volem que es tingui en compte tot això i que s'ens deixi veure'ns representats en la central sindical que ens és més afí.

Nosaltres també reivindicuem la llibertat de sindicació que reconeix el pacte signat entre C. N. T., U. G. T., P. S. U. i F. A. I.

Si hi ha qui a pesar de tot això s'entesta per mètodes coercitius en no deixar-nos treballar, allà ells amb la seva responsabilitat.

Però nosaltres sí que hem de declarar que tenim prou dignitat per a no claudicar davant certs procediments que ja creiem desterrats per sempre.

¡Visca la llibertat de Sindicació!

¡Visca la Unió General de Treballadors!

AVUI, dimecres, dia 27, a dos quarts de deu del vespre,
en el local de l'ATENEU

Gran Míting Sindical

en el qual hi pendran part

Antoni Beltran

Antoni Olarte

Duran i Rosell

Angel Estivill

Treballadors, no hi manqueu!!

Esparreguera, 27 de gener del 1937

Des del Sindicat L'A IJINTA

P. O. U. M.

J. C. I.

El P.O.U.M. davant el conflicte local

El Partit Obrer d'Unificació Marxista no pot en aquests moments greus en que la classe treballadora de tot el món confia en l'heroicitat del proletariat espanyol, deixar de fer sentir la seva veu en la pugna massa accentuada, que hi ha entaulada entre els obrers de la nostra vila. Aquesta pugna és absolutament infundada. Sembla que la causa és la competència sindical. No res més inexplicable en aquests moments, que aquesta pugna de competència sindical. Són moments d'unificar el moviment obrer, d'anar a la creació d'una sola Central Sindical per acabar d'una vegada en malgastar les nostres energies. Si la indústria ha passat a mans de la classe treballadora, si no existeix una empresa a qui combatre, si el que interessa es procurar que les indústries donin el major rendiment possible, ¿per què els obrers d'una mateixa indústria no han d'entendre's, guiats per aquest afany superior?

Si volem portar la Revolució endavant, convé desterrar de dintre els Sindicats, tota maniobra partidista o de grupet. En el Sindicat no ha de defensar-se punts de vista de partit, de cap partit, sinó d'interès concret d'una indústria.

La pugna entre els obrers de la C. N. T. i de la U. G. T., a la nostra Vila, no ha de prosperar. Si es parla sincerament d'unitat, s'ha de començar a forjar-la de la base per mitjà de la democràcia sindical.

Sempre hem estat enemics de la barreja política en els sindicats. En les circumstàncies que vivim, en que recau sobre els sindicats la responsabilitat de fomentar la nova economia, aquestes pugnes sindicals ens semblen senzillament desenfocades. S'han d'acabar. Els treballadors no han de posar en pràctica els consells dels que es proposen mantenir un estat palpitant d'hostilitat en el fons dels sindicats, amb la sola finalitat de neutralitzar l'obra revolucionària que aquests han de portar a cap.

Per demunt de totes les maniobres partidistes, s'ha d'anar a la unitat sindical; a forjar la central sindical única del proletariat espanyol.

Per la Central Sindical única!

Per la Revolució Socialista!

Visca el P. O. U. M.!

El Comitè Local del P. O. U. M.

Esparreguera, febrer del 1937

Galeeran: Esparreguera

VISITA DE FRANCESC MACIÀ A ESPARREGUERA

Correspondència amb Antònia Galceran

Mme A. GALCERAN-BEL
11 place des Carmes
31000 TOULOUSE

Toulouse, le 8 Février 1995

Sra Joana LLORDELLAS
ESPARREGUERA

Sra JOANA,

Je me permets de vous écrire en français, car ma cousine Dolores (et la vôtre) m'a dit que vous connaissiez parfaitement cette langue.

J'ai lu sur 777 que le projet dont vous m'aviez parlé, concernant "UN CAMI FRAGIL" est en bonne voie de réalisation.

Je viens vous remercier de cette idée si sympathique, et m'excuser d'avoir été trop brève lorsque vous m'avez téléphoné. En réalité je m'exprime mal en catalan, du moins pas comme je le voudrais, alors que votre initiative m'a beaucoup touchée.

Je suis heureuse aussi que mon témoignage vous ait intéressé. En fait j'ai appris qu'il y a peu d'ouvrages de témoignages d'enfants ayant été ainsi déracinés brutalement et qui ont vécu la guerre et l'exil, de façon différente, et cela se comprend, des adultes.

Vous m'aviez dit également que vous aviez l'intention d'en parler dans vos classes. Comment cela se passe-t-il ? Pourriez-vous m'en donner des nouvelles ? Si je peux vous aider en quoi que ce soit, dites-le moi. Merci à l'avance pour tout ce que vous faites.

Recevez toute notre sympathie, avec une pensée pour mon père, Miquel Galceran, cet homme qui a aimé toute sa vie et inconditionnellement sa patrie et sa ville.

Au plaisir de vous lire (catalan ou français)

A. Galceran Bel

Un camí fràgil

<https://www.youtube.com/watch?v=JtSBZjaYb38>

L'Antònia Galceran el dia de la presentació del llibre "Un camí fràgil" a la biblioteca Beat Domènec Castellet d'Esparreguera, al costat de Xavier Mas, regidor, Joan Serra, l'alcalde, i Rita Maria Vila, traductora del llibre del francès al català

